

VENDIM
Nr.35, datë 12.12.2003

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Fehmi Abdiu	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Zija Vuci	Anëtar i “ “
Gjergj Sauli	Anëtar i “ “
Alfred Karamuço	Anëtar i “ “
Kristofor Peçi	Anëtar i “ “
Kujtim Puto	Anëtar i “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Ploçi	Anëtar i “ “
Sokol Sadushi	Anëtar i “ “

me sekretare Arbenka Lalica, në datë 30.10.2003, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.36 Akti që i përket:

KËRKUES: ULUSI BICI

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

IBRAHIM SPAJA, përfaqësuar nga avokat Novruz Hasanaj, me prokurë.

ZYRA E REGJISTRIMIT TË PASURIVE TË PALUAJTSHME TIRANË, në mungesë.

KOMUNA FARKË, përfaqësuar nga juristja Valbona Legisi, me autorizim.

OBJEKTI: Shfuqizimi si antikushtetuese të vendimeve nr.2962, datë 14.9.2001 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë nr.138, datë 1.2.2002 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe nr.1013, datë 28.4.2003 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

Kërkuesi ka pretenduar se vendimet gjyqësore janë rezultat i zhvillimit të një procesi të parregullt ligjor, i cili konsiston në këto drejtime kryesore:

Së pari: Procesi gjyqësor nuk është zhvilluar nga një gjykatë kompetente. Çështja është gjykuar në gjykatën e shkallës së parë nga një gjyqtar i vetëm dhe jo me trup gjykues. Padia ka pasur për objekt kundërshtimin e një akti administrativ me vlerën e 11 mijë m² truall, që kalon vlerën 5 milionë lekë. Janë shkelur kërkesat e nenit 35 shkronja “e” të Kodit të Procedurës Civile.

Së dyti: Gjykata ka injoruar një ndër hallkat e rëndësishme të procesit të rregullt ligjor, hetimin gjyqësor. Gjykata e shkallës së parë, pasi ka hapur seancën, është mjaftuar vetëm me dëgjimin e palëve. Ajo ka përfunduar gjykimin dhe e ka zgjidhur çështjen në themel pa zhvilluar hetimin gjyqësor dhe pa administruar asnjë provë, duke shkelur të drejtën për një proces të rregullt ligjor.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Sokol Sadushi, kërkuesin, përfaqësuesit e subjekteve të interesuara dhe shqyrtoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr.2962, datë 14.9.2001, në çështjen me objekt: “Konstatimin e pavlefshmërisë së aktit të marrjes së tokës në pronësi dhe regjistrimin nga Zyra e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme të sipërfaqes së tokës 5000 m²”, ka rrëzuar padinë e ngritur nga 12 shtetas, midis të cilëve figuron dhe kërkuesi.

Ky vendim është lënë në fuqi nga gjykata e apelit, ndërsa Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, në Dhomën e Këshillimit, ka vendosur mospranimin e rekursit.

Pretendimi kryesor i kërkuesit, të cilin Gjykata Kushtetuese e çmon të rëndësishëm për ta analizuar, lidhet me konceptin e gjykatës kompetente. Në nenin 42 të Kushtetutës dhe në nenin 6 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut është parashikuar gjykata e caktuar me ligj, si një ndër

elementet që përcakton zhvillimin e rregullt të një procesi gjyqësor. Në legjislacionin tonë procedural civil dhe penal ky koncept kushtetues është konkretizuar në dispozita konkrete.

Gjykata Kushtetuese çmon se mosrespektimi nga ana e gjyqtarit të vetëm, në momentin e paraqitjes së padisë, e disa rregullave procedurale që kërkon zhvillimi normal i një procesi gjykimi ka sjellë cenimin e një elementi thelbësor kushtetues, që lidhet me gjykatën kompetente.

Çështjen në shqyrtim gjykata e shkallës së parë e ka gjykuar me një gjyqtar të vetëm. Neni 35 i Kodit të Procedurës Civile ka parashikuar, si një kusht thelbësor për përbërjen e rregullt të trupit gjykues, vlerën në lekë të aktit administrativ që kundërshtohet. Përcaktimi i vlerës së padisë, në rastet e kundërshtimit të paligjshmërisë së akteve administrative, përbën njëkohësisht një element esencial për të konkluduar mbi gjykatën kompetente.

Gjykata e shkallës së parë, kur ka pranuar për shqyrtim kërkesëpadinë, nuk e ka vlerësuar këtë aspekt të rëndësishëm procedural, i cili bëhet determinant në ecurinë e mëtejshme të procesit. Verifikimi i kompetencës, i juridiksionit apo përbërjes së rregullt të trupit gjykues për gjykimin e një çështjeje, si momente thelbësore të një procesi ligjor, të cilat kanë gjetur pasqyrim në pjesë të veçanta të Kodit të Procedurës Civile, mbeten si një detyrim për t'u zgjidhur nga vetë gjykata dhe që nuk lidhen domosdoshmërisht me disponibilitetin e palëve në gjykim.

Në këto kushte, Gjykata Kushtetuese vlerëson se gjykata e shkallës së parë, duke shqyrtuar një padi që kishte për objekt kundërshtimin e aktit administrativ me një vlerë të konsiderueshme, por edhe të matshme objektivisht, ka lejuar shkeljen e një prej elementeve esenciale të procesit të rregullt ligjor, që ka të bëjë me gjykatën kompetente.

Kjo shkelje nuk është riparuar as nga ana e gjykatës së apelit dhe Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, shkelje, e cila e bën të gjithë procesin gjyqësor të parregullt nga pikëpamja kushtetuese.

Gjykata Kushtetuese, duke e analizuar procesin vetëm në drejtim të konceptit kushtetues të përbërjes së trupit gjykues dhe të gjykatës kompetente, çmon se është e mjaftueshme për të konkluduar se të tre vendimet gjyqësore duhet të shfuqizohen si antikushtetuese.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, duke u bazuar në nenet 131 shkronja “f” dhe 72 e 77 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Shfuqizimin si të papajtueshme me Kushtetutën të vendimeve nr.2962, datë 14.9.2001 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë; nr.138, datë 1.2.2002 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe nr.1013, datë 28.4.2003 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

- Çështja i dërgohet për shqyrtim Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.

- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

MENDIMI I PAKICËS

Në çështjen me kërkuar Ulusi Bici, nuk jemi dakord me konkluzionet e shumicës. Kërkesa duhej të ishte rrëzuar si e pabazuar, pasi mendojmë se të gjitha pretendimet e paraqitura pranë Gjykatës Kushtetuese nuk kanë qenë të tilla që ta bënin procesin e zhvilluar nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm të parregullt në kuptimin kushtetues.

Në fakt, shumica ka pranuar si shkak për shfuqizimin e vendimit nr.2962, datë 14.9.2001 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe për pasojë edhe atë të gjykatës së apelit dhe të Gjykatës së Lartë, pretendimin kryesor të kërkuarit lidhur me përcaktimin e gjykatës kompetente, pasi sipas tij, padia ka pasur për objekt kundërshtimin e një akti administrativ me vlerën e 11 mijë m² tokë bujqësore, gjë që sipas kërkuarit e kalon shumë prej 10 milionë lekë. Për këtë arsye, sipas nenit 35 të Kodit të Procedurës Civile, në shkallën e parë, çështja duhet gjykuar me trup gjykues dhe jo me gjyqtar të vetëm.

Në vlerësojmë se edhe ky pretendim duhet rrëzuar për këto arsye:

Vërtetohet se fillimisht kërkesëpadia e paraqitur pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë ka pasur si objekt pavlefshmërinë e veprimit juridik, pavarësisht se kërkuarit nuk kanë pasur dhe nuk pretendojnë të kenë asnjë titull pronësie mbi tokën ku kanë ndërtuar shtëpitë. Vetëm pas disa seancave ata ndryshuan objektin e padisë, duke kërkuar kundërshtimin e aktit administrativ që bën pronar mbi këtë tokë zotin Spaja.

Sipas certifikatës mbi pronësinë, vërtetohet se objekt konflikti është një sipërfaqe toke arë prej 5 mijë m² dhe jo 11 mijë m². Shifra prej 5 mijë m² theksohet edhe nga vetë kërkuarit në kërkesëpadinë e paraqitur pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë. Mbi këtë bazë, pavarësisht se nuk përmendet në procesverbalin e seancave gjyqësore, rezulton që në seancën përgatitore, në kohën e ndryshimit të objektit të padisë, gjyqtarja i ka pyetur palët mbi vlerën e këtij objekti, për të vendosur lidhur me kompetencën. Pala e interesuar shpjegoi (dhe kjo nuk u kundërshtua nga pala kërkuarja) që në atë kohë, të dyja palët ranë dakord që vlera e tokës në fjalë nuk i kalonte 10 milionë lekë, pasi bëhej fjalë për tokë arë, kodrinore, larg rrugës automobilistike dhe pa ndonjë vlerë të veçantë. Madje u paraqitën edhe disa kontrata shitjeje, përmes të cilave rezulton që çmimi i shitjes së saj në atë kohë ka qenë tepër i ulët (rreth 1 mijë lekë m²).

Rezulton se pretendimi në fjalë, mbi përcaktimin jo drejt të gjykatës kompetente në funksion të vlerës së padisë, nuk është ngritur as në ankimin e bërë në gjykatën e apelit dhe as në rekursin e paraqitur në Gjykatën e Lartë. Pra, kërkuarja nuk i ka ezauruar vetë mjetet ligjore për ngritjen e këtij pretendimi konkret në Gjykatën Kushtetuese edhe në kuptim të nenit 131/f të Kushtetutës. Rezulton se në ankim dhe në rekurs janë ngritur pretendime krejt të tjera. Për këtë arsye, mendojmë se në interpretim edhe të nenit 459 të Kodit të Procedurës Civile një pretendim i tillë bie në dekadencë.

Edhe Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut, në çështjen “Cardot” kundër “Francës”, ka theksuar ndër të tjera se “... Padyshim që neni 26 i Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut ... nuk kërkon vetëm që t’u drejtohem gjykatave kombëtare kompetente të ushtrojnë të drejtën e rekursit për të goditur një vendim të dhënë, por ai na detyron po ashtu, parimisht, që të ngremë përpara po këtyre gjykatave, të paktën, në thelbin e tyre dhe në format e në afatet e përcaktuara nga e drejta e brendshme, pretendimet që ne kemi ndërmend të formulojmë ...”.

Tiranë, më 12.12.2003

Anëtarë: Gj. Sauli, K. Puto, Xh. Zaganjori, P. Plloçi